



Kommunal- og
distriktsdepartementet

Plannytt

Nyhetsbrev om planlegging
etter plan- og bygningsloven



St.Olavs hospital med innlagt nisseslede. Foto: Geir Otto Johansen

Planlegging etter plan- og bygningsloven

To nye statlige planretningslinjer

Nye statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet, og for klima og energi ble vedtatt av Kongen i statsråd 20. desember. Kommunene får nå klarere retningslinjer, som i større grad tar hensyn til lokale forskjeller. Regjeringen vil legge bedre til rette for boligbygging i hele landet, samt god mobilitet og mindre transportbehov i byområdene.

De nye retningslinjene skal fremme et lavutslippssamfunn gjennom utvikling av bærekraftige, kompakte og attraktive byer og tettsteder. Arealbruken skal tilrettelegge for gode mobilitetsløsninger og redusert transportbehov.

Retningslinjene vil være et viktig verktøy for å følge opp bærekraftsmålene og Norges nasjonale og internasjonale forpliktelser på natur-, klima- og miljøområdet. Retningslinjene gjelder for all arealdisponering i hele kommunen og skal bidra til å balansere vern og utvikling av areal.

- [Regjeringa vil legge betre til rette for lokal utvikling](#)
- [Statlige planretningslinjer for klima og energi](#)
- [Statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet](#)

Nasjonal plankonferanse 2024

For fyrste gong blei den tradisjonelle nettverkssamlinga for regional og kommunal planlegging arrangert under sitt nye namn; Nasjonal plankonferanse. I to dagar var planfolk frå statsforvaltarane, fylkeskommunane og statlege sektorstyresmakter samla i Oslo sentrum for å oppdatere seg og bygge nettverk. Opptaket frå den første dagen og presentasjonane ligg på departementet sine nettsider.

[Nasjonal plankonferanse 2024](#)



Lars Martin Mediaas og Guro Voss Gabrielsen frå planavdelinga opna konferansen. Foto: Jan Hausken

Nye spesifikasjoner i fagstandarden for PLAN

Innføringen av Plan 5.0 medfører betydelige endringer for kommuner og programleverandører, særlig når det gjelder utveksling av planforslag og håndtering av dataflyt. Nye produktspesifikasjoner gir blant annet mulighet for bruk av GML-format og automatisk oppdatering av planregistre, noe som skal forenkle behandlingen av planer. Du kan lese mer om status for arbeidet på

nettsidene om digital fremstilling av arealplan og planregister:

[Innføring av nye spesifikasjoner i fagstandarden for PLAN](#)

Ny innsigelsesmyndighet

Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet (DSA) er blitt lagt til listen for temaene radioaktiv forurensning (under Klima- og miljødepartementet), atomanlegg, atomsikkerhet og stråling (under Helse- og omsorgsdepartementet) i rundskriv om innsigelse.

[H-2/14 Retningslinjer for innsigelse i plansaker etter plan- og bygningsloven](#)

Endring av plan - forenklet prosess etter plan- og bygningslovens § 12-14

Endring av plan bør i mange tilfeller velges i stedet for å gi dispensasjon. Et planvedtak bygger på en grundig faglig utredning, offentlig medvirkning og politisk prosess. Som utdyping av en [tolkningsuttalelse](#) er det laget en artikkel om endring av reguleringsplan. Du kan blant annet lese om når du kan bruke forenklet behandling, saksbehandling og fem eksempler.

[Endring av plan - forenklet prosess etter plan- og bygningslovens § 12-14](#)



Planslurpen (BETA)

Direktoratet for byggkvalitet

KI-verktøy gir nye muligheter i planlegging

Planslurpen er en KI-løsning som forenkler og tilgjengeliggjør reguleringsplaner for innbyggere og utbyggere som trenger informasjon i byggesaksprosessen.

Ved bruk av kunstig intelligens (KI), blir bestemmelser fra ustrukturerte plandokumenter på ulike formater gjort om til strukturerte data som kan brukes av andre systemer. Dette vil øke kvaliteten i plan- og byggesaker samtidig som det brukes mindre tid på å svare på enkelthenvendelser om hvilke bestemmelser som gjelder en eiendom.

[KI-verktøy gir nye muligheter i planlegging \(Direktoratet for byggkvalitet\)](#)

Veiledning om beregning av planreserve til boligformål

Plan- og bygningsloven krever at kommunene legger til rette for «tilstrekkelig boligbygging» i sine arealplaner. I praksis må derfor kommunene operere med en viss planreserve til boligformål. Det er ikke en lovpålagt plikt for kommunene å beregne en planreserve, men slike beregninger vil gjøre det enklere for

kommunene å vurdere om kravet om tilstrekkelig boligbygging er ivaretatt. Kommunal- og distriktsdepartementet mener det vil være en fordel om kommunene beregner planreserve på en mest mulig lik måte. Dette kan bidra til å forenkle arbeidet, og det skaper også et grunnlag for å kunne sammenlikne nivået på planreserven mellom kommunene.

[Beregning av planreserve til boligformål i kommunene](#)

Presentasjon av nye kompetanseprosjekter

Kommunal- og distriktsdepartementet har en tilskuddsordning for kompetansetiltak innen plan, kart og geodata. Et utvalg av gjennomførte kompetanseprosjekter er presentert på en egen nettside. Ordningen er rettet mot privat og ideell sektor og det blir ny utlysning i 2025.

[Kompetanseprosjekter](#)

By- og stedsutvikling

Landskapspris - «special mention» til Ørland kommune

Prosjektet «Ørland – FindingHome The Rusaset Project and the Austrått landscape» fekk andrepriis, "special mention" i The Council of Europe 8th Landscape Award Session 2022-2023. Noreg nominerer kandidatar til Europarådets landskapspris annankvart år.

[Europarådets landskapspris](#)

Nytt fra andre

[Planslurpen og Direktoratet for byggkvalitet vant Fyrlyktprisen 2024 \(Dibk.no\)](#)
[Naturbaserte løsninger i klimatilpasning: Oppdatert veileder for kommuner \(miljodirektoratet.no\)](#)

Arrangementer



Kommuneplankonferansen 2025

Kommuneplankonferansen 2025 arrangeres 10.-11. februar i Bodø. Arrangør er Forum for kommunal planlegging (FKP) i samarbeid med Kommunal- og distriktsdepartementet m.fl.

Gjennomgangstema er «Planlegging i vinden - laginnsats for framtida». Det blir tre dypdykk knyttet til dagens og framtidens utfordringsbilde med færre hender og nytt syn på verdien av arealer.

- Hvordan få til god innsiktsdeling mellom forskjellige aktører og beslutningstakere?
- Hvordan få til god stedsutvikling?
- Hvordan skaffe gode boliger for fremtiden?

[Program og påmelding til Kommuneplankonferansen 2025 \(KS\)](#)

Webinarer om natur og klima i planlegging

Kommunal- og distriktsdepartementet og Miljødirektoratet fortsetter webinarserien om klima og natur i planlegging med nye webinarer i 2025.

Innhold fra tidligere webinarer kan ses på

www.miljodirektoratet.no/kunnskapsarena.

De to forrige webinarene med opptak, presentasjoner og nyttige lenker er tilgjengelig på:

[26. november: Kommunesamarbeid for klima- og naturhensyn i plan](#)

[10. desember: Lag beslutningsgrunnlaget for klima- og naturhensyn](#)



KI generert illustrasjon.

Arealstatistikk

Julefakta

Lurer du på hvor mange reinsdyr Norge har tilgjengelig for julenissen eller hvor mange snille barn nissen kan levere gaver til? Det finner du svar på her [SSBs faktaside om jul](#).

Fritidsbyggområder

Det er nå over 482 000 fritidsbygg i Norge. Utviklingen viser at det bygges flere hytter i tettbygde fritidsbyggområder enn i områder med enkeltstående fritidsbygg. 52 prosent av fritidsbygg som bygges nå ligger i områder med tettbygde fritidsbyggområder. Les mer i [SSBs artikkel her](#).

Arealprofilar

Vil du vite korleis det står til med for eksempel jordvern, bustadbygging og tilgangen til grøntområde i din kommune? Då kan du sjekke kommunen sin arealprofil som inneheld 35 indikatorar i ein visuell framstilling med mange moglegheiter til å samanlikne eigen kommune med andre kommunar.

[Arealprofilar 2024](#).

Statistikk om areala i din kommune finn du også på sida [Kommuneareal](#).

Fleire aktuelle faktasider på ssb.no er [vindkraft](#), [solkraft](#) og [miljø](#).

Tolkningsuttalelser om plan- og bygningsloven

[Prinsipputtalelser og fortolkninger](#) fra Kommunal- og distriktsdepartementet og Lovavdelingen i Justis- og beredskapsdepartementet om plan- og bygningsrett finner du på [nettsiden om plan- og bygningsrett](#) på regjeringen.no.

Innsigelsessaker

Avgjørelser i [innsigelsessaker](#) legges fortløpende ut på departementets hjemmesider. Her finnes også innsigelsesstatistikk og annen relevant informasjon om innsigelser.

Planlegging på regjeringen.no

- [Planlegging etter plan- og bygningsloven](#)
- [Veiledning om plan- og bygningsloven med forskrifter](#)
- [Rapporter om planlegging, geodata, by- og stedsutvikling](#)
- [Rundskriv om plandelen av plan- og bygningsloven](#)
- [Kart og eiendomsdata på regjeringen.no](#)
- [By- og stedsutvikling på regjeringen.no](#)
- [Arealprofiler for kommunene](#)

Plannytt gis ut av planavdelingen
i Kommunal- og distriktsdepartementet

[Abonner på Plannytt](#)

[Tidligere utgaver av Plannytt](#)

E-post: planredaksjonen@kdd.dep.no



KONTAKT

Kommunal- og distriktsdepartementet

Postadresse:

Postboks 8112 Dep
0032 Oslo

Sentralbord 22 24 90 90

Vil du endre på måten du mottar disse epostene?

[Meld deg av her](#)